

TARTALOM

1. Bevezető	9
1.1 A Kongresszussal foglalkozó szakirodalom	10
1.2 Felhasznált levéltári források	14
1.3 Terminológiai jellegű megjegyzések	18
1.4 Kérdésfelvetések	19
Jegyzetek	22
2. Revízió, magyarságpolitika és magyar kisebbségi aktivitás a két világháború között	24
2.1 A nemzetközi kisebbségvédelem rendszere	24
2.1.1 A kisebbségvédelem jogszabályi kereteinek megteremtése	24
2.1.2 A szerződésekbe foglalt kötelezettségek	26
2.1.3 A Népszövetség garanciaeljárása	29
2.1.4 A nemzetközi kisebbségvédelem mérlege	32
2.2 Revízió és magyarságpolitika	34
2.2.1 Magyar külpolitikai vonalvezetés a revíziós törekvések tükrében	34
2.2.2 Revízió és a hivatalos külföldi propaganda	37
2.2.3 Revíziós koncepciók	39
2.2.4 A magyarságpolitika intézményes kereteinek megteremtése	41
2.3 Kisebbségi helyzetben	44
2.3.1 A határokon túli magyar kisebbségi politika intézményesülése	44
2.3.2 Reakció az utódállamok kisebbségpolitikájára – petíciók a Népszövetséghez	46
2.4 „Kisebbségi külpolitika”	51
Jegyzetek	54

3. Az Európai Nemzetiségi Kongresszus megalakulása és a magyar kormány szerepe	67
3.1 A Kongresszus történelmi és közvetlen előzményei	67
3.2 A német külügyminisztérium és a német kisebbségek állásfoglalása	71
3.3 Bethlen és a magyar kisebbségek	77
3.4 Az első kongresszus és a magyar küldöttek	88
3.5 A kongresszus magyar értékelése	93
Jegyzetek	97
4. A Kongresszus szervezeti keretei, tevékenysége és finanszírozása	112
4.1 Szervezeti keretek	112
4.2 A Kongresszus tevékenysége a határozatok tükrében	117
4.3 A finanszírozás	124
Jegyzetek	132
5. Magyar résztvevők és kapcsolati hálók	142
5.1 A Kongresszus magyar résztvevői – a számok tükrében	142
5.2 A magyar kormányzati szervek és a főttitkár kapcsolata	150
5.3 Budapest és a magyar csoport	155
5.4 A magyar résztvevők és a szervezet viszonya	161
Jegyzetek	167
6. A konstruktív együttműködés időszakának fő kérdései a magyar kormány és a magyar kisebbségek elvárásainak tükrében (1925–1932)	174
6.1 A „harmonikus együttműködés” időszakának fő kérdései (1925–1929)	175
6.1.1 Állandó szervezet és saját lap	175
6.1.2 Nemzetközi akció a panaszjelzés reformja érdekében	182
6.2 Akadozó összjáték – szaporodó magyar fenntartások (1929–32)	190
6.2.1 A teoretikus munka magyar kritikája	190
6.2.2 A külügyminisztérium számára „problematikus” képviseltek kérdése	195
6.2.3 A magyar és német kisebbségek együttműködésének kérdése az utódállamokban	205
Jegyzetek	212

7. Az 1933 és 1938 közötti, feszültségekkel terhelt időszak fő kérdései	224
7.1 A kilépés és a bennmaradás folyamatosan ismétlődő dilemmája	224
7.1.1 Érvek a kilépés mellett és ellen	224
7.1.2 A maradás ára: magyar követelések a szervezet megreformálására (1934)	230
7.1.3 A „londoni akció” (1937)	237
7.2 A problematikussá váló német–magyar viszony kérdése	247
7.2.1 Magyar állásfoglalás a német és a zsidó képviselők 1933-as vitájában	248
7.2.2 A magyarországi németek képviselőinek ügye	251
Jegyzetek	266
8. A végjáték	280
Jegyzetek	283
9. Összegzés	285
Függelék I. A Kongresszuson magukat küldöttekkel képviselő kisebbségek (1925–38)	293
Függelék II. A Nemzetiségi Kongresszuson részt vevő magyar küldöttek előadásai és hozzászólásai	296
Függelék III. Néhány magyar kisebbségi képviselővel kapcsolatos mutató	300
Függelék IV. Az Európai Nemzetiségi Kongresszus határozatai	303
Jegyzetek	340
Függelék V.	341
Életrajzok	341
Jegyzetek	375
Felhasznált források és irodalom	376
Névmutató	389